

Kentsel Dönüşüm Projelerine Ayrışma Üzerinden Bakmak: Ankara - Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Projesi Örneği

An investigation to urban transformation project in the perspective of disintegration: the example of Ankara - Mamak urban transformation project

Burcu Göközkut^{1*}, Mehmet Somuncu²

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Afyonkarahisar

²Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Ankara

Özet

Bu araştırmanın amacı; gecekondular nedeniyle kır görüntüsü ve yaşamına sahip bir alan olan Mamak'ın doğu kesiminde, yapılmakta olan kentsel dönüşüm projesi ile yaşanmakta olan mekânsal değişimi ve bunun sonucundaki sosyal ve mekânsal ayrışmayı incelemektir. Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Projesi Mamak'ın doğu kesiminde yapılmakta olup, 11 etap, 13 mahalle ve 700 ha'lık alanı kapsamaktadır. Proje alanındaki gecekondular sayısı 13.807 iken alanda 56.000 kişi yaşamaktadır. Buna göre proje kapsadığı alan ve nüfus bakımından Türkiye'deki en büyük kentsel dönüşüm projesidir. Bu büyüklükteki bir gecekondular dönüşümünün mekânda olduğu kadar günlük yaşamdaki etkileri de büyük olacaktır. Neoliberal dönüşüm projeleri ile modern olmayan ve ur olarak tasvir edilen kentsel unsurların temizlenmesi sadece konut bölgesini değil, konut bölgelerinde hâkim olan geleneksel sosyal yapıların da tasfiyesini içermektedir. Araştırmanın evreni devam eden bir proje olan Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Projesinin çıktılarını daha iyi göstermesi nedeniyle inşaatın bitirildiği ve yerleşime geçilen 1. Etap ile 1.Etap'ın güneyinde bulunan ve anlaşmazlıklar nedeniyle yıkımların başlamadığı 2. Etap olmuştur. Araştırmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemleri uygulanmıştır. Buna göre akademisyenler, belediye çalışanları ve proje alanında yaşayan hane halkı olmak üzere üç örneklem grubu belirlenmiştir. Alan ve konu üzerindeki yeterliliklerine göre bilinçli olarak seçilen akademisyen ve belediye çalışanlarının yanı sıra araştırma sahasındaki görüşmeler için kartopu örneklem modeli uygulanarak derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz uygulanan çalışmada toplanan veriler görüşülenlerden elde edildiği şekilde değiştirilmeden alıntılar şeklinde aktarılmıştır. Kentsel dönüşüm projelerinde proje alanı ile proje dışında kalan gecekondular alanı arasında çatışmalar olabildiği gibi; proje alanına sonradan gelen kesim ile arsa sahipleri arasında da sosyal ve ekonomik çatışmalar olmaktadır. Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Projesi'nde de üç tip çatışma olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki inşaatın bitmiş olduğu 1. Etap ile anlaşmanın sağlanmadığı 2. Etap arasındadır. İkinci ayrışma eski gecekondular sahipleri ile alana yeni gelen kesim arasında yaşanmaktadır. Üçüncüsü ise gecekondular apartmana geçen kesim ile yeni mekân arasında yaşanmakta olup toplum-mekân çelişkisi oluşturmaktadır.

Anahtar Sözcükler: kentsel dönüşüm, gecekondular, ayrışma, çatışma, Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm Projesi,

Abstract

The aim of the study is the investigation of urban transformation project in the east of Mamak together with its results including spatial alternation and social segregation. Stage 1 and stage 2 were chosen as the focuses of the study because the reconstruction phase in stage 1 was finished; which is quite important to demonstrate the outcomes of the whole projects (validly and reliably) and reconstruction phase have not yet begun in stage

* İletişim yazarı: B. Göközkut, e-posta: burcu_20a@hotmail.com

2 due to conflicts with the residents. The qualitative research methods were used for the study. In the study qualitative research methods were used and three main sample groups were assigned. Those are the residents, officers who are charged with the projects and scholars. Descriptive analyses were used for the current study and the outcomes of analyzes were transmitted as quotations not using paraphrasing in order to provide blazing and solid results. Generally two main types of conflicts arise in urban transformation projects. The first conflict may occur between the gecekondur place which is in the scope of urban transformation project and the gecekondur place which is out of the scope. The second conflict might be seen between the resident who came the field later and the people who own the lands economically and socially. In the Projects, three types of conflicts were detected. The first conflict arises between the stage 1 where the project was finished and stage 2 where there is no agreement for beginning of the project. The second conflict observes between the people who own the houses in the field and the resident who have just came the field. The last conflict is named society-space disintegration and characterized the tension between the people who move the new transformed residences and the new place and its social conditions.

Keywords: urban transformation, gecekondur, disintegration, conflict, New Mamak Urban Transformation Project